

14.11.2011

TASEHALLINNAN PERIAATTEET JA SIJAITUSTOIMINTAA KOSKEVAT OHJEET HELSINGIN KAUPUNKIKONSERNISSA

Khs 19.12.2011

- sis. muutosehdotukset 5/2018
(lisätty tekstiosuus: sinisellä fontilla;
poistettava tekstiosuus yliviivattuna)

14.11.2011

Sisältö

A. HELSINGIN KAUPUNGIN TASEHALLINNAN PERIAATTEET.....	3
1 Tasehallinnan ja taseriskien määrittely.....	3
2 Taseriskien hallinnan yleiset periaatteet.....	4
2.1 Kohdentamisperiaate.....	4
2.2 Matching -periaate.....	4
2.3 Hajauttamisperiaate.....	5
2.4 Yleiset toimintaperiaatteet.....	5
3 Toimintokohtaiset periaatteet ja sijoitustoimintaa koskevat ohjeet.....	6
3.1 Toimintokohtaisten toimintaperiaatteiden määrittely.....	6
3.2 Sijoitustoimintaa ja kassanhallintaa koskevat ohjeet.....	6
3.3 Pitkävaikutteinen rahoitus.....	8
3.4 Antolainaus ja takaukset.....	8
3.5 Johdannaisten käyttö.....	10
3.6 Konsernipankki.....	10
4 Riskien hallinta.....	11
4.1 Maksuvalmiusriski.....	11
4.2 Rahoitusriski.....	12
4.3 Korkoriski.....	12
4.4 Hintariski.....	12
4.5 Luottoriski.....	13
4.6 Taseriskien tunnistaminen.....	13
5 Tasehallinnan organisointi.....	13
6 Tasehallinnan raportointi.....	14
B. TASEHALLINNAN PERIAATTEET TYTÄRYHTEISÖISSÄ.....	15
1 Tasehallinnan ja taseriskien määrittely.....	15
2 Yleiset periaatteet.....	16
3 Konsernipankki.....	17
4 Sijoitustoiminnan periaatteet.....	17
5 Ottolainauksen periaatteet.....	18
6 Antolainaus ja takaukset.....	19
7 Taseriskien tunnistaminen ja raportointi.....	20

14.11.2011

A. HELSINGIN KAUPUNGIN TASEHALLINNAN PERIAATTEET

~~Kaupunginvaltuuston 11.5.2011 hyväksymän taloussäännön mukaan (10 §) talous- ja suunnittelukeskus vastaa kaupungin rahoituksen ja tasehallinnan kokonaisvaltaisesta suunnittelusta kaupunginhallituksen hyväksymien tasehallinnan yleisten periaatteiden mukaisesti.~~

Kaupunginvaltuuston hyväksymän hallintosäännön 8 luvun 1 §:n mukaisesti kaupunginhallituksen tehtävänä on päättää tasehallinnan yleisistä periaatteista. Edelleen hallintosäännön 12. luvun 5 §:n mukaan rahoitusjohtaja päättää kaupunginhallituksen hyväksymien periaatteiden mukaisesti (mm.) kaupungin rahavarojen sijoittamisesta. Lisäksi hallintosäännön 4. luvun 2 § 5. kohdan mukaisesti kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosasto huolehtii kaupungin talouden ja toiminnan ohjauksesta sekä rahoitukseen liittyvistä tehtävistä.

Kaupunginvaltuusto on 17.5.2017 erikseen hyväksynyt kuntalain (4. luku, 14 § 6. kohta) edellyttämällä tavalla kaupungin varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteet, joita tarkentavat kaupunginhallituksen erikseen vahvistamat tasehallinnan yleiset periaatteet.

Helsingin kaupungin tasehallinnassa noudatetaan seuraavia tasehallinnan yleisiä periaatteita:

1

Tasehallinnan ja taseriskien määrittely

Tasehallinnalla tarkoitetaan rahoituksellisten tase-erien hallintaan liittyvää kokonaisuutta, jossa tarkastelun kohteena ovat kaupungin rahoitukselliset taseriskit ja niiden vaikutus tuloihin, menoihin sekä toimintaan.

Taseriskit jakaantuvat viiteen pääkokonaisuuteen:

1) Maksuvalmiusriski

Kaupunki ei kykene hoitamaan maksujaan ajallaan.

2) Rahoitusriski

Kaupunki ei pysty olleenkaan tai haluamallaan tavalla saamaan tarvitsemaansa uutta rahoitusta tai uudistamaan erääntyvää velkaansa raha- ja pääomamarkkinoilta.

3) Korkoriski

Korkojen muutos pienentää kaupungin korkotuloja tai lisää korkomenoja. Korkoriskin alaisia toimintoja ovat kaupungin sijoitukset, antolainaus ja ottolainaus sekä kassavirtaan sisältyvät ali- ja ylijäämät.

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinro	Y-tunnus
PL 20 00099 HELSINGIN KAUPUNKI talousjasuunnittelukeskus@hel.fi	Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/taske	+358 9 310 2505	+358 9 310 36204	800012-62637	0201256-6 Alv.nro FI02012566

14.11.2011

4) Hintariski

Omaisuuuden, kuten esimerkiksi osakkeiden, asuntojen, rakennusten tai kiinteistöjen arvon laskemisesta aiheutuva menetyksen riski. Valuuttavelkaan tai saamiseen liittyvä valuuttakurssiriski on myös hintariski.

5) Luottoriski

Korkosijoituksiin ja antolainaukseen liittyy riski, ettei velallinen kykene maksamaan takaisin korkoa tai pääomaa sovittujen ehtojen mukaisesti. Sijoitustoimintaan liittyvä selvitysrisiki tarkoittaa sitä, että vastapuoli ei kykene suoriutumaan velvoitteistaan maksujen sekä toimitusten yhteydessä.

Sijoitustoiminnan osalta riski on käytännössä tuoton vaihtelua tuotto-odotuksen (keskituoton) ympärillä.

Toimintaan liittyvät erilaiset inhimilliset riskit on myös huomioitava prosesseissa ja toimintoja organisoitaessa. Kutakin riskeistä tarkastellaan erikseen. Toisaalta riskit ovat keskenään niin toisiinsa sidoksissa, että toimenpiteet jonkin riskin suhteen vaikuttavat myös muiden riskien sisältöön.

2

Taseriskien hallinnan yleiset periaatteet

Helsingin kaupungin rahoituksellisten taseriskien riskienhallinnan piiriin kuuluvat otto- ja antolainaus, takaukset ja vastuusitoumukset, sijoitustoiminta sekä kassanhallinta. Riskienhallinnassa pyritään kokonaisriskin keskitettyyn hallintaan.

Taseriskien hallinnassa noudatetaan seuraavia periaatteita:

2.1

Kohdentamisperiaate

Maksuvalmiussuunnittelun avulla sekä toiminnan että rahoitustapahtumiin liittyvät tulovirrat ~~menot~~ pyritään kohdentamaan keskeisiin ~~kassastamaksuihin~~ **kassaanmaksuihin** (kohdentamisperiaate).

2.2

Matching -periaate

Saamisten ja velkojen ehtoja (korkoperusteet, koronmuutosajankohdat ja juoksuajat) pyritään sovittamaan yhteen siten, että taseen saamis- ja velkapuolten eriin liittyvät taseriskit kumoavat toisiaan.

14.11.2011

2.3

Hajauttamisperiaate

Jos riskiä ei voida kohdistaa toiminnasta aiheutuvaan perustilanteeseen tai saatava- ja velkaeriä ei voida riskiprofiilien suhteen sovittaa yhteen, riskejä pyritään hajauttamaan.

2.4

Yleiset toimintaperiaatteet

Täysin riskitön toiminta ei ole eri syistä mahdollista. Esimerkiksi tarpeen mukaisia rahoitustuotteita ei ole käytettävissä, toiminnalle asetetut muut tavoitteet aiheuttavat taseriskejä tai toiminta- ja suunnitteluperiodi on rajattava ajan suhteen käytännölliselle tasolle. Riskiprofiilia määriteltäessä ja riskienhallinnan tavoitteita asetettaessa otetaan huomioon riskin ja suojautumisvaihtoehtojen tulosvaikutus sekä raha-, pääoma-, ja valuuttamarkkinoiden vallitseva tilanne ja kehitystrendit.

Kaupunki noudattaa taseriskien suhteen matalaa riskiprofiilia. Riskienhallinnan pääpaino on riskeihin liittyvien menetysten ja tappiovaaran välttämässä ja vähentämässä. Riskien ottamista pyritään välttämään ja olemassa olevia riskejä pyritään kattamaan silloin, kun se on mahdollista ja järkevää.

Rahoituksellisten taseriskien on oltava kohtuullisessa suhteessa kaupungin menoihin ja tuloihin. Riskien määrää voidaan rajata hälytysrajoin ja riskilimiitein ([kuten: sijoitusten keskijuoksuaika, vastapuolilimiitit](#)), jotka määritellään tarvittaessa toimintakohtaisissa [toimintaperiaatteissa ohjeissa](#).

Taseriskit syntyvät kaupungin toimintojen perusteella. Kaupunki ei ota aktiivisesti riskejä lisätäkseen rahoitustuottoja tai pienentääkseen menoja eikä käy kauppaa raha-, pääoma-, valuutta- tai johdannaistuotteilla vain pyrkiäkseen hyödyntämään markkinanäkemystä. Toimenpiteiden taustalla on aina oltava kaupungin toiminnoista tai vahvistetuista suunnitelmista aiheutuneet tai aiheutuvat kassavirrat ja riskiasemat, joiden sisältöön ja määrään toimenpiteillä vaikutetaan asetettujen tavoitteiden aikaansaamiseksi.

Kaupunki ei siis myöskään pyri aktiivisesti korkonäkemystä ottamalla lisäämään korkotuottoja tai vähentämään korkomenoja. Korkokassavirrat muodostuvat rahan lähteisiin tai käyttötarkoituksiin liittyvien toiminnallisten tarpeiden sekä kulloinkin vallitsevan korkotilanteen mukaan.

[Kaupungin välittömän likviditeetin turvaamiseen tarvittavat kassavarat sijoitetaan vakavaraisiin ja hyvän luottoluokituksen omaaviin \(Investment Grade\) Euroalueen pankkien ja muiden luottolaitosten likvideihin lyhytaikaisiin sijoitustuotteisiin. Sijoitukset voivat olla tilimuotoisia, rahamarkkinatuotteita tai lyhytaikaisia joukkovelkakirjalainoja.](#)

[Kassavaroihin sisältyviä varoja, kuten kirjanpidollisten rahastojen varoja, joiden käyttötarve ulottuu pidemmällä ajanjaksolle \(12 kk->\), voidaan sijoittaa varojen todennäköinen maturiteetti huomioiden pidempiin joukkovelkakirjalainoihin ja Suomessa noteerattaviin korkorahastoihin.](#)

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinro	Y-tunnus
PL 20 00099 HELSINGIN KAUPUNKI talousjasuunnittelukeskus@hel.fi	Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/taske	+358 9 310 2505	+358 9 310 36204	800012-62637	0201256-6 Alv.nro FI02012566

14.11.2011

Sijoituskohteiden on oltava vakavaraisia ja hyvän luottoluokituksen omaavia, mikä rahastojen osalta tarkoittaa rahaston yleistä riskiprofiilia.

Pidempiaikaiset kassavarat voivat kirjanpidollisten rahastojen varojen lisäksi muodostua konserniyhtiöiden varoista konsernitilillä taikka kertyä suhdanteiden muutostilanteissa jolloin lainakantaa ei voida tai ei ole tarkoituksenmukaista nopeasti sopeuttaa uuteen tilanteeseen.

Tilapäinen likviditeetin tarve voidaan kattaa lyhytaikaisella luotolla silloin, kun sijoitusten purkaminen on luoton ottamista epäedullisempi vaihtoehto.

Johdannaisten käyttö rahoitusinstrumenttina voi tulla kyseeseen taseriskien hallinnassa jäljempänä esitetyin perustein.

3 Toimintokohtaiset periaatteet ja sijoitustoimintaa koskevat ohjeet

3.1 Toimintokohtaisten toimintaperiaatteiden määrittely

Hallintosäännön mukaisesti kaupunginhallitus hyväksyy kaupungin tasehallinnan yleiset periaatteet.

Tässä määritellään tasehallinnan toimintokohtaiset toimintaperiaatteet. Kaupunginjohtaja Rahoitusjohtaja antaa erikseen tasehallinnan toimintokohtaisia periaatteita sekä sijoitustoiminnan ohjeita periaatteita tarkentavat antolainojen ja takausten valmisteluohjeet sekä kaupungin kassavarojen sijoitusohjeet. Kaupunginjohtaja Rahoitusjohtaja päättää hallintosäännön mukaisesti myös kaupungin lainanotosta kaupunginvaltuuston talousarvion hyväksymisen yhteydessä antamien lainanottovaltuuksien puitteissa.

3.2 Sijoitustoimintaa ja kassanhallintaa koskevat ohjeet

Kaupunginvaltuuston 11.5.2011 hyväksymän taloussäännön mukaan (12§) kaupunginhallitus hyväksyy kaupungin sijoitustoimintaa koskevat ohjeet, ja kaupunginjohtaja antaa talous- ja suunnittelukeskuksen varainhallintaosastolle ohjeet päivittäisen sijoitustoiminnan hoidosta.

Sijoitustoiminnalla tarkoitetaan tässä kassassa olevien kaupungin varojen sijoittamista raha- ja pääomamarkkinoilla korkoa tuottaviin saamisiin. Kaupungin sijoitustoiminnan peruslähtökohtana on luotto-, maksuvalmius-, rahoitus-, korko- ja hintariskien välttäminen tai minimointi. Kaupunki ei ota hintariskiä sijoittamalla kassavaroja esim. osakemarkkinoille.

Toimintojen kassavirtoihin perustuva kaupungin kokonaissijoitustarve on sijoituksiin liittyvien taseriskien analyysin peruslähtökohta, jonka perusteella määräytyvät sijoitusstrategian periaatteiden ja -toiminnan perustavoitteet ja sekä sijoitussalkun riskiprofiilit. Tasehallintaryhmä voi aset-

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinro	Y-tunnus
PL 20 00099 HELSINGIN KAUPUNKI talousjasuunnittelukeskus@hel.fi	Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/taske	+358 9 310 2505	+358 9 310 36204	800012-62637	0201256-6 Alv.nro FI02012566

14.11.2011

taa sijoitussalkulle erilaisia lyhytaikaisia tavoitteita, jotka koskevat esim. kassavarojen kohdentamista, tulostavoitteita, sijoitusten likviditeettiä, keskimääräisiä juoksuaikoja taikka hajauttamisen periaatteita.

Sijoittamisessa noudatetaan kohdentamisen periaatetta. Kassassa oleville varoille määritellään rahan kohde silloin, kun se on mahdollista ja järkevää. Rahan kohteen perusteella vahvistetaan sijoitustarve määrän, ajan, korkoperusteen ja sijoituksen likviditeetin suhteen. Rahastojen ja varusteen määrältään olennaisten erien osalta määritellään erikseen kohteen sijoitustarve ja toimintamalli. Kirjanpidollisten rahastojen varojen osalta rahoitusjohtaja voi määrittää erikseen mahdollisen sijoitustarpeen ja toimintamallin siltä osin kun ko. rahastovarojen käyttötarve ei kohdistu lähivuosiin.

Kohdentamattomien varojen osalta sijoituksia tehtäessä hajautetaan sijoitusten juoksuaikoja, sijoitusinstrumentteja ja velallisia. velallisia ja sijoitusinstrumentteja sekä juoksuaikoja. Sijoitusten erääntyvä kassavirta suunnitellaan ensisijaisesti kassatarpeiden mukaisesti. Sijoitusten erääntyvä kassavirta suunnitellaan kuitenkin ensisijaisesti kassatarpeiden mukaisesti.

Sijoitustoiminnassa ja kassanhallinnassa noudatetaan lisäksi seuraavia periaatteita:

- ~~Valuuttamääräiset sijoitukset: Kaupunki ei ota sijoitustoiminnassa ja kassanhallinnassa valuuttariskiä. Valuuttamääräinen sijoitus voidaan tehdä vain valuuttariskin kattamiseksi, jolloin kaupungilla on osoitettavissa sijoitusta vastaan valuuttamääräinen velka (lainan lyhennys tai koronmaksu taikka muu valuuttamääräinen velka esimerkiksi hankintojen yhteydessä).~~
- ~~Lyhytaikainen velka: Lyhyitä kassalainoja (kuntatodistukset) voidaan käyttää, kun katetaan kassavirrassa olevaa yllättävää alijäämää, mikäli sijoituksia ei ole taloudellisesti perusteltua myydä tai purkaa kesken juoksuajan. Kaupunginvaltuusto päättää vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä lyhytaikaisen lainanoton enimmäismäärästä. Kaupunginjohtaja päättää em. kaupunginvaltuuston päätöksen puitteissa kaupungin kuntatodistusohjelman käyttöön liittyvistä valtuuksista.~~

Kaupunki ei ota sijoitustoiminnassa ja kassanhallinnassa valuuttariskiä. Valuuttamääräinen sijoitus voidaan tehdä vain valuuttariskin kattamiseksi, jolloin kaupungilla on osoitettavissa sijoitusta vastaan valuuttamääräinen velka (lainan lyhennys tai koronmaksu taikka muu valuuttamääräinen velka esimerkiksi hankintojen yhteydessä). Valuuttamääräisellä sijoituksella ei tarkoiteta sijoitusta, jonka valuuttariski on katettu.

Kaupungin kassanhallinnan lähtökohta on varmistaa kaupungin maksukyky riittävin maksuvalmiusreservein. Maksuvalmiusreservit muodostuvat kaupungin tilivaroista, lyhytaikaisesta erääntyvästä saamiskassavirrasta (määräaikaistalletukset ymv.), kuntatodistusohjelman puitteissa nostettavissa olevista lyhyistä kassalainoista sekä jälkimarkkinakelpoisista sijoituksista. Kaupunginvaltuusto päättää vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä lyhytaikaisen lainanoton enimmäismäärästä. Hallintosäännön mukaisesti rahoitusjohtaja päättää em. kaupunginvaltuuston päätöksen puitteissa kaupungin kuntatodistusohjelman käyttöön liittyvistä valtuuksista.

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinro	Y-tunnus
PL 20 00099 HELSINGIN KAUPUNKI talousjasuunnittelukeskus@hel.fi	Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/taske	+358 9 310 2505	+358 9 310 36204	800012-62637	0201256-6 Alv.nro FI02012566

14.11.2011

3.3

Pitkävaikutteinen rahoitus

Kaupungin rahoitussuunnittelun ensisijaisena tavoitteena on riittävän maksuvalmiuden ylläpito sekä rahoituskustannusten hallinta [pitkällä aikavälillä](#). [Hallintosäännön mukaisesti pitkäaikaisten lainojen nostamisesta päättää rahoitusjohtaja kaupunginvaltuuston talousarviossa hyväksymien valtuuksien puitteissa](#). Kaupungin lainanoton valmistelee kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosasto.

~~Ottolainauksen osalta suunnittelussa otetaan ensisijaisesti huomioon taseriskien kokonaistilanne ja sen puitteissa noudatetaan mahdollisuuksien mukaan kohdentamisen periaatetta.~~ [kehitys.](#) ~~Kokonaistilanteen ja rahan käytön perusteella vahvistetaan ottolainauksen määrään, juoksuaikaan, lyhennysohjelmaan, korkoperusteeseen, valuuttaan ja ennaikaiseen takaisinmaksuun liittyvät tarpeet. Toissijaisesti kaupunki noudattaa hajauttamisen periaatetta.~~ [Rahan käytön perusteella vahvistetaan ottolainauksen määrään, juoksuaikaan, lyhennysohjelmaan, korkoperusteeseen, valuuttaan ja ennaikaiseen takaisinmaksuun liittyvät tarpeet. Toissijaisesti kaupunki noudattaa hajauttamisen periaatetta. Joukkovelkakirjarahoitusta käytettäessä selvitetään myös vihreiden jvk-lainojen liikkeeseenlaskun edellytykset.](#)

Liikelaitosten tarvitseman rahoituksen osalta liikelaitos määrittelee rahan käytön perusteella ottolainaustarpeensa neuvoteltuaan asiasta talous- ja suunnittelukeskuksen [osaston](#) kanssa. Liikelaitoksen johtokunta päättää lainanotosta. ~~Lainanotto markkinoilta hoidetaan keskitetysti talous- ja suunnittelukeskuksen toimesta.~~ [kaupunginvaltuuston talousarviossa antamien valtuuksien puitteissa. Lainanotto markkinoilta hoidetaan keskitetysti kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston toimesta.](#)

Leasingrahoitusta voidaan käyttää kaupunginvaltuuston talousarviossa antamien valtuuksien puitteissa investointien rahoittamiseen, silloin kun sen käyttö on rahoitusmuotona [taloudellisesti](#) perusteltua. Leasingvastuut raportoidaan tilinpäätöksessä. ~~Talous- ja suunnittelukeskus valmistelee yhteistyössä hankintakeskuksen kanssa leasingrahoituksen hankintaa koskevat puitesopimukset. Talous- ja suunnittelukeskus antaa tarkemmat ohjeet leasingrahoituksesta. Hankintakeskus antaa lisäksi käytännön ohjeet leasingrahoituksen käytöstä hankinnoissa. Leasingvastuut raportoidaan tilinpäätöksessä.~~ [Kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosasto kilpailuttaa leasingrahoituksen hankintaa koskevat puitesopimukset. Yksittäisten puitesopimuksen ulkopuolisten leasing-hankintojen mahdollinen käyttö tulee aina selvittää yhteistyössä talous- ja suunnitteluosaston kanssa.](#)

3.4

Antolainaus ja takaukset

Antolainauksen tapahtumat kuuluvat osana kokonaisvaltaisen tasehallinnan ja taseriskien valvonnan piiriin.

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinro	Y-tunnus
PL 20 00099 HELSINGIN KAUPUNKI talousjasuunnittelukeskus@hel.fi	Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/taske	+358 9 310 2505	+358 9 310 36204	800012-62637	0201256-6 Alv.nro FI02012566

14.11.2011

Kaupunki voi myöntää lainoja, kun kysymyksessä on kaupungin omaa toimintaa korvaavia tai täydentäviä palveluja tuottava yhteisö. Kaupungin rooli rahoittajana on muita rahoituslähteitä täydentävä. Kaupungin rahoituksella on merkittävä ~~osuus erityisesti silloin, kun esim. pankkilainoja on vaikea saada tai korkotaso on poikkeuksellisen korkea.~~ rooli tilanteissa, joissa pankkirahoitusta on vaikea saada tai korkotaso on poikkeuksellisen korkea. Tällaisissa tapauksissa kaupunkilaisten kannalta tarpeellisiksi katsottavat hankkeet pääsääntöisesti jäävät ilman kaupungin rahoitusta kokonaan toteuttamatta. Lainan (ja takauksenkin) myöntämisen edellytyksenä kuitenkin on, ettei kaupungin rahoitus sisällä kiellettyä valtiontukea.

Kaupungin lainoittamat tai takaamat kohteet ovat usein sellaisia, että lainansaajan käytettävissä oleville vakuuksille on vaikea määritellä markkina-arvoa. Tällaisia ovat esimerkiksi koulurakennukset, urheiluhallit, vanhustenhuoltolaitokset ym., joiden kiinnitysvakuuksilla rahoituslaitokset eivät myönnä lainkaan lainaa tai niiden etuoikeusjärjestysvaatimukset ovat erittäin tiukat. Tällaisissa tapauksissa kaupunkilaisten kannalta tarpeellisiksi katsottavat hankkeet saattavat kokonaan jäädä toteuttamatta ilman kaupungin rahoitusta ja urheilutilat, joiden kohdalla rahoituslaitokset eivät kiinnitysvakuuksilla myönnä lainkaan lainaa tai niiden etuoikeusjärjestysvaatimukset ovat erittäin tiukat.

Talousarviovaroista myönnettävien lainojen ehdoista päättää kaupunginvaltuusto ja rahastoista myönnettävien (rahaston säännöistä riippuen) kaupunginhallitus. Lainojen myöntäminen on pääsääntöisesti ollut vaihtoehto avustuksen myöntämiselle. Kun laina on myönnetty esimerkiksi rakennus- tai peruskorjaushankkeelle, on lainarahan käytön valvonta ollut helpompaa verrattuna avustukseen. Usein lainanhoitokustannukset on lisäksi myönnetty avustuksena vuosittain, joten käytännössä laina on jaksotettu avustus.

Kaupungin takausta voidaan tapauskohtaisesti käyttää suoran taselainauksen asemesta. Takauksen myöntämisestä päättää kaupunginvaltuusto. Antolainausta ja takauksia koskevat asiat valmistelee talous- ja suunnittelukeskuksen varainhallintaosasto. Kaupungin myöntämien lainojen yleisistä ehdoista päättää kaupunginhallitus. Lainojen myöntämisestä on määrätty hallintosäännössä. Talousarviovaroista myönnettäviä lainoja varten tarvittavista määrärahoista päättää kaupunginvaltuusto vuosittain talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Lainojen myöntäminen on joissakin tapauksissa vaihtoehto kaupungin avustuksen myöntämiselle. Kun laina myönnetään esimerkiksi rakennus- tai peruskorjaushankkeelle, on lainarahan käytön valvonta helpompaa verrattuna suoraan investointiavustukseen. Usein lainanhoitokustannuksiin myönnetään tällöin vuosittaisia avustuksia, jolloin laina on käytännössä jaksotettu avustus.

Kaupungin takausta voidaan tapauskohtaisesti käyttää suoran taselainauksen asemesta silloin kun rahoituskohteena on kaupunkikonserniin kuuluva yhteisö tai kaupungin määräysvallassa oleva säätiö, taikka kyseessä on yhteisö joihin kaupungilla on muutoin merkittävä omistuksellinen yhteys (- ts. kyseessä on konsernin ulkopuolinen yhteisö, jossa kaupungin omistus on eumoräjäisesti merkittävä, esim. Länsimetro Oy).

Takauksen myöntämisestä päättää kuntalain määräysten mukaisesti aina kaupunginvaltuusto.

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinro	Y-tunnus
PL 20 00099 HELSINGIN KAUPUNKI talousjasuunnittelukeskus@hel.fi	Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/taske	+358 9 310 2505	+358 9 310 36204	800012-62637	0201256-6 Alv.nro FI02012566

14.11.2011

Antolainauستا ja takauksia koskevat asiat valmisteele talous- ja suunnitteluosasto. Mahdollises-ta takausprovisiosta päätetään tapauskohtaisesti.

3.5

Johdannaisten käyttö

Johdannaissopimuksia voidaan käyttää ottolainauksen yhteydessä, mikäli niiden avulla pystytään riskejä lisäämättä pienentämään ottolainauksen kustannuksia. Johdannaista voidaan käyttää myös lainasalkun ja kassanhallinnan yhteydessä olemassa olevien tai vahvistettujen suunnitelmien mukaisten kassavirtojen riskiprofiilin muuttamiseen tai niiden sisältämien korko- ja valuuttariskien rajaamiseen tai poistamiseen. Johdannaista voidaan käyttää ainoastaan lainanoton yhteydessä taikka olemassa olevan lainasalkkuun liittyvien kassavirtojen riskiprofiilin muuttamiseen niiden sisältämiä korko- tai valuuttariskejä rajaamalla tai poistamalla. Yleisimmin riskiprofiilin muuttaminen toteutetaan koronvaihtosopimuksin kiinteän ja vaihtuvan koron välillä.

Markkinanäkemykseen perustuva kaupankäynti johdannaissopimuksilla ilman toiminnallista kassavirtaperustetta on kiellettyä. Johdannaissopimuksen käyttöön liitetään aina kirjallisesti määritellyt käytön perustelut ja tavoitteet.

Kaupunginjohtaja päättää kaupunginvaltuuston talousarviossa hyväksymien valtuuksien puitteissa johdannaissopimusten käytöstä, sekä hyväksyy johdannaisten käyttöön liittyvät tarkemat toimintaohjeet, tavoitteet, rajoitukset sekä raportoinnin. Helsingin Energia noudattaa omaan liiketoimintansa edellyttämässä johdannaiskaupassa sähkö- ja päästöoikeusmarkkinoilla vakiintuneita käytäntöjä, ja huolehtii kaupankäyntiä koskevan riskienhallinnan, toimintatapojen ja ohjeistuksen ajantasaisuudesta. Hallintosäännön mukaisesti rahoitusjohtaja päättää lainojen korko- ja valuuttasuojauksen tekemisestä johdannaissopimuksin. Kaupunginvaltuusto päättää talousarvion hyväksymisen yhteydessä uusien suojausten enimmäismääristä.

3.6

Konsernipankki

Konsernipankkitoiminnalla tarkoitetaan tytäryhteisöillä tarjottavaa kaupungin konsernilaajuisesti kilpailuttamien pankkipalveluiden ja vakuutuspalveluiden sekä lisäksi talous- ja suunnittelukeskuksen järjestämien rahoituspalveluiden (määräaikaistalletukset, laina- ja takausasiat sekä neuvonta) muodostamaa kokonaisuutta. Toiminnan tavoitteena on saavuttaa mittakaavaetuja palvelujen kilpailutuksissa sekä yhdenmukaistaa rahoitustoimintoja konsernin sisällä kustannustehokkaaksi ja toimivaksi kokonaisuudeksi.

Kaupungin ja tytäryhteisöjen käytössä on konsernitili. Tytäryhteisöt vastaavat itse oman käyttöoikeustilinsä käytöstä ja varojen riittävydestä. Rahoitusjohtajan päätöksellä käyttöoikeustilille voidaan avata limiitti. Tytäryhteisöt voivat myös tehdä määräaikaissijoituksia konsernipankkiin. Rahoitusjohtaja päättää konsernipankin veloittamista ja hyvittämistä koroista.

Konsernipankkitoiminnalla tarkoitetaan tytäryhteisöille ja -säätoille tarjottavaa kaupungin konsernilaajuisesti kilpailuttamien pankkipalveluiden lisäksi talous- ja suunnitteluosaston järjestämien rahoituspalveluiden (määräaikaistalletukset, rahoitusratkaisut sekä neuvonta) muodosta-

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinro	Y-tunnus
PL 20 00099 HELSINGIN KAUPUNKI talousjasuunnittelukeskus@hel.fi	Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/taske	+358 9 310 2505	+358 9 310 36204	800012-62637	0201256-6 Alv.nro FI02012566

14.11.2011

maa kokonaisuutta. Toiminnan tavoitteena on saavuttaa mittakaavaetuja palvelujen kilpailutuksessa sekä yhdenmukaistaa rahoitustoimintoja konsernin sisällä kustannustehokkaaksi ja toimivaksi kokonaisuudeksi.

Kaupungin ja tytäryhteisöjen käytössä on konsernitili. Kokonaan kaupungin määräysvallassa olevat tytäryhtiöt ja säätiöt hoitavat maksuliikenteensä pääosin konsernitiliin liitetyn käyttöoikeustilinsä kautta. Tytäryhteisöt vastaavat itse oman käyttöoikeustilinsä käytöstä ja varojensa riittävydestä. Konsernipankkitoiminnan puitteissa tytäryhteisöt voivat tehdä määräaikaissijoituksia (nk. keskuskassatalletuksia) konsernipankkiin. Hallintosäännön mukaisesti rahoitusjohtaja päättää muiden kuin kokonaan kaupungin määräysvallassa olevien tytäryhteisöjen liittymisestä konsernitiliin. Edelleen hallintosäännön mukaisesti rahoitusjohtaja päättää tytäryhteisöjen käyttöoikeustileille avattavista luottolimiiteistä sekä kaupungin ja konsernipankin sisäisistä veloitettavista ja hyvitetävistä koroista.

4 Riskien hallinta

Kaupungin tasehallinnassa tavoitteena on maksuvalmius-, rahoitus-, ja korkoriskien välttäminen tai minimointi. Ottolainaukseen liittyviä taseriskejä seurataan omana kokonaisuutenaan sekä saamisten (sijoitukset ja antolainaus) ja velkojen muodostaman kokonaisuuden yhteydessä.

Rahoitusjohtaja päättää riskien seurantaan liittyvien raporttien sisällöstä.

Talous- ja suunnitteluosaston tasehallintaryhmä seuraa kaupungin riskiprofiilissa tapahtuneita muutoksia ja arvioi mahdolliset tarpeet voimassaolevien ohjeiden, limiittien ja suunnitelmien (sijoitussuunnitelma, lainanotto-suunnitelma) muuttamiseen.

4.1 Maksuvalmiusriski

Kaupungin maksuvalmiuden kehittymistä ennakoidaan taloussuunnittelun (pitkä aikaväli) sekä maksuvalmiusbudjetin suunnittelun (lyhyt ja keskipitkä aikaväli) avulla. Sijoitustoiminnassa otetaan huomioon maksuvalmiusbudjetin ennusteiden osoittamat kassatarpeet kohdistamalla sijoitusten erääntyminen merkittävien kassastamaksujen yhteyteen.

Kaupungin maksuvalmiusriskiä hallitaan lisäksi maksuvalmiusreservein. Kaupungin maksuvalmiusreservit muodostuvat lyhytaikaisesta erääntyvästä saamiskassavirrasta, kuntatodistusohjelmasta, jälkimarkkinakelpoisista sijoituksista ja luottolaitosten kanssa tehdyistä luottolimiiteistä muodostuvat tilivaroista, lyhytaikaisesta erääntyvästä saamiskassavirrasta (määräaikaistalletukset ymv.), kuntatodistusohjelmasta ja jälkimarkkinakelpoisista sijoituksista.

Sijoituksista on oltava riittävä, kaupunginjohtajan vahvistama, osuus jälkimarkkinakelpoisia sijoituksia, jotka voidaan tarvittaessa myydä yllättävien kassatarpeiden kattamiseksi. rahoitusjohtajan kaupungin kassavarojen sijoitusohjeessa vahvistama osuus joko avista-ehdoisina tilivaroina

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinro	Y-tunnus
PL 20 00099 HELSINGIN KAUPUNKI talousjasuunnittelukeskus@hel.fi	Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/taske	+358 9 310 2505	+358 9 310 36204	800012-62637	0201256-6 Alv.nro FI02012566

14.11.2011

taikka jälkimarkkinakelpoisina sijoituksina, jotka voidaan tarvittaessa myydä yllättävien kassatarpeiden kattamiseksi.

4.2

Rahoitusriski

Kaupungin rahoitustarpeita seurataan eräänntyvän ottolainauskannan, talousarvion, ja voimassa olevan taloussuunnitelman taloussuunnitelman, investointisuunnitelman sekä liikelaitosten suunnitelmien perusteella.

Rahoitusriskiä hallitaan taloussuunnittelun lisäksi hajauttamalla ottolainauksen lainaperiodeja ja välttämällä lainasalkkuun liittyvien jäljenrahoitustarpeiden liiallista keskittymistä yksittäiselle kalenterivuodelle tai muutoin liian lyhyelle aikavälille.

4.3

Korkoriski

Korkoriskiä hallitaan ensisijaisesti laina- ja saamissalkkujen matching- ja hajauttamistoimin. Kaupungin sijoitustoiminnassa tai ottolainauksessa ei oteta kantaa tulevaan korkokehitykseen. Korkonäkemyksen tai tuottokäyrän muodon perusteella ei pyritä lisäämään korkotuottoja tai vähentämään korkomenoja.

Korkotason muutokset vaikuttavat tehtävien sijoitusten korkotuottoon ja sijoitukset tuottavat sijoitushetken korkotason mukaisesti. Sijoitusten juoksuaika määrittyy ensisijaisesti rahan käyttötarpeiden mukaisen kohdentamisperiaatteen ja maksuvalmiussuunnittelun perusteella. Kassavarojen sijoitukset tehdään toissijaisesti hajauttamisperiaatteen mukaisesti enintään kahdentoista (12) kuukauden jaksoissa.

Ottolainaus tapahtuu kulloinkin vallitsevan korkotason mukaisesti. Ottolainauksen korkoperusteet määritellään ensisijaisesti luomalla mahdollisuuksien mukaan velkojen ja saamisten korkoperusteista keskenään tasapainoisia kokonaisuuksia ja toissijaisesti hajauttamalla ottolainauksen korkoperusteita. Ottolainauksen korkoperusteita ja takaisinmaksuaikaa harkittaessa otetaan uusien luottojen osalta huomioon myös hankittavien varojen käyttötarkoitus. Liikelaitokset päättävät oman ottolainauksensa korkoperusteista neuvoteltuaan talous- ja suunnittelukeskuksen kanssa.

4.4

Hintariski

Markkina-arvon laskemisesta aiheutuu kaikkea tasevarallisuutta koskeva menetyksen riski. Hintariskiä hallitaan matching- ja hajauttamisperiaatteiden mukaisesti sekä erilaisin limiitein. Kassavaroista tehdyt sijoitukset pidetään salkussa pääsääntöisesti juoksuaikansa loppuun, eikä niillä harjoiteta aktiivista kaupankäyntiä markkinanäkemyksen perusteella.

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinro	Y-tunnus
PL 20 00099 HELSINGIN KAUPUNKI talousjasuunnittelukeskus@hel.fi	Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/taske	+358 9 310 2505	+358 9 310 36204	800012-62637	0201256-6 Alv.nro FI02012566

14.11.2011

Valuuttavelkaan tai saamiseen liittyvä valuuttakurssiriski on myös hintariski. Kaupunki ei ota sijoituksissaan tai ottolainauksessa valuuttariskiä. Vieraassa valuutassa olevat merkittävät niin kutsutut avoimet positiot suljetaan valuuttasuojauksin.

Hintariskin yhtenä muotona markkinoiden häiriötilanteisiin liittyy itse markkinoiden likviditeettiriski, jolloin kaupankäynti markkinoilla ei ole lainkaan mahdollista tai se tapahtuu poikkeuksellisin hinnoin kaupungin tappioksi. Riskiä hallitaan maksuvalmiussuunnittelulla, vastapuoliriskejä ja sijoitusten juoksuaikoja hajauttamalla sekä maksuvalmiusreservein.

4.5 Luottoriski

Sijoittamiseen liittyvää luottoriskiä hallitaan luottolimiitein, joista päättää kaupunginjohtaja [rahoitusjohtaja](#)

Markkinainstrumentteihin liittyvää kaupan vastapuolirisksiä hallitaan käymällä kauppaa pääsääntöisesti vain sellaisten markkinaosapuolten kanssa, joilla on voimassa oleva luottolimiitti. Kaupunginjohtaja [Rahoitusjohtaja](#) vahvistaa muut hyväksyttävät osapuolet.

~~Kaupunginjohtajan antamissa antolainojen ja takausten valmisteluohjeissa määritellään riskienhallintaan liittyvät vakuuskäytännöt. Kuntalaki edellyttää antolainauksen ja takausten antamisen yhteydessä kaupungin etujen turvaamista riittävien vakuuksin.~~ Vakuus otetaan tapauskohtaisesti harkiten.

4.6 Taseriskien tunnistaminen

~~Rahoitusjohtaja päättää riskien seurantaan liittyvien raporttien sisällöstä.~~

~~Talous- ja suunnittelukeskuksen tasehallintaryhmä seuraa kaupungin riskiprofiilissa tapahtuneita muutoksia ja tekee esitykset mahdollisista tavoitteiden muutoksista. Kaupunginjohtaja vahvistaa tarvittaessa maksuvalmius-, rahoitus-, korko- ja hintariskien hallintaan ja rajoittamiseen liittyviä hälytysrajoja ja limiittejä jotka koskevat riskien määrää, aikatekijää ja tulosvaikutusta.~~

5 Tasehallinnan organisointi

Kaupunginvaltuusto päättää kokonaisrahoituksesta hyväksyessään talousarvion ja taloussuunnitelman sekä hyväksyy ~~rahastojen säännöt.~~ [kaupungin kirjanpidollisten rahastojen säännöt.](#) Lisäksi kaupunginvaltuusto päättää kaupungin varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista.

Kaupunginhallitus päättää tasehallinnan yleisistä periaatteista ja antaa sijoitustoimintaa koskevat yleiset ohjeet.

~~Kaupunginjohtaja antaa antolainauksen ja takausasioiden sekä kassavarojen sijoittamista koskevat ohjeet ja päättää lisäksi kaupungin lainanotosta valtuuksiensa puitteissa. Lisäksi kaupun-~~

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinro	Y-tunnus
PL 20 00099 HELSINGIN KAUPUNKI talousjasuunnittelukeskus@hel.fi	Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/taske	+358 9 310 2505	+358 9 310 36204	800012-62637	0201256-6 Alv.nro FI02012566

14.11.2011

~~ginjohtaja voi tarvittaessa asettaa tasehallinnan kokonais- ja toimintokohtaisia tavoitteita sekä hälytysrajoja ja limiittejä. Energialiiketoiminnassa noudatetaan markkinoilla vakiintuneita käytäntöjä. Rahoitusjohtaja päättää kaupungin rahavarojen sijoittamisesta antamalla kassavarojen sijoittamista koskevat ohjeet. Lisäksi rahoitusjohtaja päättää kaupungin lainanotosta talousarviossa saamiensa valtuuksien puitteissa.~~

Rahoitusjohtaja vastaa tasehallinnan toteuttamisesta kaupungin strategian sekä toimintaperiaatteiden ja -ohjeiden puitteissa sekä päättää tasehallinnan organisaatiosta ja toteuttamisesta talous- ja suunnittelukeskuksessa **osastolla**.

Tasehallintaryhmä on talous- ja suunnittelukeskuksen **osaston** sisäinen operatiivinen ryhmä, jonka tehtävänä on valmistella tasehallintaan liittyvät asiat sekä analysoida rahoitustoiminnan riskejä ja raportoida sekä osaltaan valvoa tasehallinnan toteutumista ja tehdä esitykset tasehallinnan kehittämisestä. Rahoitusjohtaja päättää tasehallintaryhmän kokoonpanosta.

Tasehallintaryhmä tekee kuukausikohtaisen analyysin kaupungin riskiprofiilissa tapahtuneista muutoksista ja **esittää tarvittaessa muutoksia voimassa oleviin tavoitteisiin. arvioi muutostarpeet voimassa oleviin tavoitteisiin ja ohjeisiin.**

Tasehallintaryhmänkokouksista pidetään pöytäkirjaa, josta ilmenee tehtyjen päätösten sisältö, asetetut tavoitteet ja niiden perustelut. Pöytäkirja toimitetaan sisäiselle tarkastukselle tiedoksi.

6

Tasehallinnan raportointi

~~Tasehallintaa varten vahvistetaan vakioidut peruseraportit ja ohjeistetaan niiden tuottaminen ja käsittely. Rahoitusjohtaja päättää vakioeraportoinnin sisällön.~~

Rahoitusjohtaja hyväksyy tasehallinnan vakioidut peruseraportit. Raportointi kohdistuu pääosin ottolainauksen ja sijoitustoiminnan sisältämiin taseriskeihin, joiden sisältöön voidaan määrätyn edellytyksin vaikuttaa.

Tasehallinnan raportointi kaupunginhallitukselle tapahtuu neljännesvuosittain, talouden ja toiminnan seurantaraportoinnin yhteydessä.

~~Raportointi kohdistuu pääosin ottolainauksen ja sijoitustoiminnan sisältämiin taseriskeihin, joiden sisältöön voidaan haluttaessa vaikuttaa. Raportointi tapahtuu kaupunginhallitukselle neljännesvuosittain, talouden ja toiminnan seurantaraportoinnin yhteydessä.~~

Tasehallintaraportteihin tarvittavien tietojen tuottamisesta vastaavat asianomaisista toiminnoista vastaavat yksiköt. Tasehallintaraporttien laatimisesta vastaa tasehallintaryhmän sihteeri.

Tasehallinnan asioista ylläpidetään ~~tasehallintamanuaalia, joka sisältää voimassa olevat määräykset, ohjeet, kuvaukset, strategiat ja toimintaperiaatteet, tavoitteet sekä ajankohtaiset raportit ja riski- sekä tulosanalyysit. sähköisesti tasehallintaohjeistusta. Ohjeistus sisältää voimassa ole-~~

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinro	Y-tunnus
PL 20 00099 HELSINGIN KAUPUNKI talousjasuunnittelukeskus@hel.fi	Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/taske	+358 9 310 2505	+358 9 310 36204	800012-62637	0201256-6 Alv.nro FI02012566

14.11.2011

vat keskeiset määräykset, ohjeet, kuvaukset, ja toimintaperiaatteet sekä raportoinnin laskenta-periaatteet.

Tasehallintaryhmä seuraa kaupungin riskiprofiilissa tapahtuneita muutoksia ja tekee esitykset mahdollisista tavoitteiden muutoksista.

Tytäryhteisöt raportoivat säännöllisesti toiminnan ja talouden kehittymisestä talous- ja suunnittelukeskukselle.

B. TASEHALLINNAN PERIAATTEET TYTÄRYHTEISÖISSÄ

1

Tasehallinnan ja taseriskien määrittely

Tasehallinnalla tarkoitetaan rahoituksellisten tase-erien hallintaan liittyvää kokonaisuutta, jossa tarkastelun kohteena ovat erilaiset tytäryhteisön tai -säätiön (jäljempänä molemmat yhdessä: tytäryhteisöt) rahoitukselliset taseriskit ja niiden vaikutukset yhteisön tuloihin, menoihin sekä toimintaan.

Taseriskit jakaantuvat viiteen pääkokonaisuuteen:

1) Maksuvalmiusriski

Yhteisö ei kykene hoitamaan maksujaan ajallaan.

2) Rahoitusriski

Yhteisö ei pysty olleenkaan tai haluamallaan tavalla saamaan tarvitsemaansa uutta rahoitusta taikka uudistamaan erääntyvää velkaansa raha- ja pääomamarkkinoilta.

3) Korkoriski

Korkojen muutos pienentää tytäryhteisön korkotuloja tai lisää korkomenoja. Korkoriskin alaisia toimintoja ovat sijoitukset, antolainaus ja ottolainaus sekä kassavirtaan sisältyvät ali- ja ylijäämät.

4) Hintariski

Omaisuuksien, kuten esimerkiksi osakkeiden, asuntojen, rakennusten, kiinteistöjen arvon laskemisesta aiheutuva menetyksen riski. Valuuttavelkaan tai saamiseen liittyvä valuuttakurssiriski on myös hintariski.

5) Luottoriski

Korkosijoituksiin ja antolainaukseen liittyy riski, ettei velallinen kykene maksamaan korkoa tai pääomaa sovittujen ehtojen mukaisesti takaisin. Sijoitustoimintaan liittyvä selvitysrisi tarkoittaa sitä, että vastapuoli ei kykene suoriutumaan velvoitteistaan maksujen sekä toimitusten yhteydessä.

14.11.2011

Sijoitustoiminnan osalta riski on käytännössä tuoton vaihtelua tuotto-odotuksen (keskituoton) ympärillä.

Toimintaan liittyvät erilaiset inhimilliset riskit on myös huomioitava prosesseissa ja toimintoja organisoitaessa. Kutakin riskeistä tarkastellaan erikseen. Toisaalta riskit ovat keskenään niin toisiinsa sidoksissa, että toimenpiteet jonkin riskin suhteen vaikuttavat myös muiden riskien sisältöön.

2 Yleiset periaatteet

Lähtökohtana on, että tytäryhteisöt noudattavat pääpiirteittäin samoja tasehallinnan periaatteita kuin kaupunkikin jäljempänä kuvatun mukaisesti. Tämä tarkoittaa, että tytäryhteisöjen tulee noudattaa taseriskien suhteen matalaa riskiprofiilia. Riskienhallinnan pääpaino on riskeihin liittyvien menetysten ja tappiovaaran välttämässä ja vähentämisessä. Riskien ottamista pyritään välttämään ja olemassa olevia riskejä pyritään kattamaan, kun se on mahdollista ja järkevää.

Maksuvalmiussuunnittelun avulla sekä toimintaan että rahoitustapahtumiin liittyvät tulovirrat pyritään kohdentamaan tytäryhteisön keskeisiin kassastamaksuihin ~~kassaanmaksuihin~~ (kohdentamisperiaate).

Jos riskiä ei voida kohdistaa toiminnasta aiheutuvaan perustilanteeseen tai saatava- ja velkaeriä ei voida riskiprofiilien suhteen sovittaa yhteen, riskejä pyritään hajauttamaan (hajauttamisperiaate).

Saamisten ja velkojen ehtoja (korkoperusteet, koronmuutosajankohdat ja juoksuajat) pyritään sovittamaan yhteen siten, että taseen saamis- ja velkapuolten eriin liittyvät taseriskit kumoavat toisiaan (matching -periaate).

Rahoitustoiminnassa ei tule ottaa aktiivisesti riskejä tuottojen lisäämiseksi tai menojen pienentämiseksi. Kauppaa raha-, pääoma-, valuutta- tai johdannaistuotteilla ei ~~tule käydä~~ **ole sallittua** tuloksentekotarkoituksessa, vaan toimenpiteiden taustalla on aina oltava tytäryhteisön toiminnasta aiheutuneet tai aiheutuvat kassavirrat ja riskiasemat, joiden sisältöön ja määrään toimenpiteillä vaikutetaan ennalta asetettujen tavoitteiden aikaansaamiseksi.

Taseriskien hallinnassa johdannaisten käyttö on sallittua silloin, kun niiden avulla poistetaan riski tai sitä pienennetään taikka kun riskiprofiilia halutaan muuttaa toisenlaiseksi riskin määrää lisäämättä. Jokaisen johdannaissopimuksen osalta kirjataan johdannaissopimuksen tekemisen perusteet ja tavoitteet sekä se riskiasema, johon johdannaissopimus liittyy.

Tytäryhteisöt eivät pyri aktiivisesti markkinanäkemyistä ottamalla lisäämään korkotuottoja tai vähentämään korkomenoja.

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinro	Y-tunnus
PL 20 00099 HELSINGIN KAUPUNKI talousjasuunnittelukeskus@hel.fi	Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/taske	+358 9 310 2505	+358 9 310 36204	800012-62637	0201256-6 Alv.nro FI02012566

14.11.2011

3 Konsernipankki

Konsernipankkitoiminnalla tarkoitetaan kaupungin konsernilaajuisesti kilpailuttamien pankkipalveluiden (konsernitili) ja vakuutuspalveluiden sekä lisäksi talous- ja suunnittelukeskuksen sekä kaupunginkanslian järjestämien rahoituspalveluiden (määräaikaistalletukset, laina- ja takausasiat rahoitusasiat sekä neuvonta) muodostamaa kokonaisuutta. Toiminnan tavoitteena on saavuttaa mittakaavaetuja palvelujen kilpailutuksissa sekä yhdenmukaistaa konsernin rahoitustoimintoja kustannustehokkaaksi ja toimivaksi kokonaisuudeksi.

Kaupungin ja tytäryhteisöjen käytössä on konsernitili. Tytäryhteisöt vastaavat itse oman alakäyttöoikeustilinsä käytöstä ja varojen riittävydestä. Vastaavasti alakonsernin emoyhtiö vastaa konsernitilin mahdollisen alakonsernirakenteen sisäisestä tilinkäytöstä. Tytäryhteisöt seuraavat oman maksuvalmiutensa kehittymistä maksuvalmiusennusteiden avulla.

Rahoitusjohtajan päätöksellä tilille voidaan avata limiitti. tytäryhteisön käyttöoikeustiliin voidaan avata luottolimiitti. Tytäryhteisöt voivat myös tehdä määräaikaissijoituksia konsernipankkiin. Tytäryhteisöt seuraavat oman maksuvalmiutensa kehittymistä maksuvalmiusennusteiden avulla. Rahoitusjohtaja päättää konsernipankin veloittamista ja hyvittämistä koroista.

Korkotulojen kertymisen kannalta olennaisia kassavaroja, joita tytäryhteisö ei maksuvalmiussuunnittelunsa antaman tiedon perusteella tarvitse lähikuukausina, tulee kaupunkikonsernin kokonaisriskienhallinnan näkökulmasta tallettaa määräaikaaisesti kaupunki vastapuolena. Määräaikaistalletukset tehdään kaupungin keskuskaassa, jonka toiminnasta vastaa talous- ja suunnittelukeskuksen varainhallinta.

4 Sijoitustoiminnan periaatteet

Sijoitustoiminnalla tarkoitetaan kassassa olevien tytäryhteisön varojen sijoittamista raha- ja pääomamarkkinoilla korkoa tuottaviin saamisiin. Tytäryhteisön sijoitustoiminnan peruslähtökohdaksi on luotto-, maksuvalmius-, rahoitus-, korko- ja valuuttariskien välttäminen tai minimointi. Tytäryhteisö ei ota hintariskiä sijoittamalla esim. osakemarkkinoille. Sijoitusten on oltava joko purettavissa kesken juoksuajan taikka jälkimarkkinakelpoisia (ts. realisoitavissa tarvittaessa jo ennen eräpäivää) yllättävien kassatarpeiden kattamiseksi. Tytäryhteisöissä voidaan poiketa edellä mainitusta siltä osin kun kyseessä on esim. lahjoitusvarojen sijoittaminen tai muu säätiön sääntöjen mukainen sijoitustoiminta.

Sijoittamisessa noudatetaan kohdentamisen periaatetta. Kassassa oleville varoille määritellään rahan kohde silloin kun se on mahdollista ja järkevää. Rahan kohteen perusteella vahvistetaan sijoitustarve määrän, ajan, korkoperusteen ja sijoituksen likviditeetin suhteen. Kohdentamattomien varojen osalta sijoituksia tehtäessä hajautetaan sijoitusten juoksuaikoja, sijoitusinstrumentteja ja velallisia. Sijoitusten erääntyvä kassavirta suunnitellaan kuitenkin ensisijaisesti kassatarpeiden mukaisesti.

Korkotason muutokset vaikuttavat tehtävien sijoitusten korkotuottoon ja sijoitukset tuottavat sijoitushetken korkotason mukaisesti. Sijoitusten juoksuaika määrittyy ensisijaisesti rahan käyttö-

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinro	Y-tunnus
PL 20 00099 HELSINGIN KAUPUNKI talousjasuunnittelukeskus@hel.fi	Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/taske	+358 9 310 2505	+358 9 310 36204	800012-62637	0201256-6 Alv.nro FI02012566

14.11.2011

tarpeiden mukaisen kohdentamisperiaatteen ja maksuvalmiussuunnittelun perusteella. Kassavarojen sijoitukset tehdään toissijaisesti hajauttamisperiaatteen mukaisesti enintään kahdentoista (12) kuukauden jaksoissa.

Tytäryhteisön hallituksen tulee vahvistaa tytäryhteisössä noudatettavat sijoitustoiminnan periaatteet ja riskiprofiilit. Sijoitussalkulle voidaan tarvittaessa asettaa erilaisia lyhytaikaisia tavoitteita, jotka koskevat esim. kassavarojen kohdentamista, tulostavoitteita, sijoitusten likviditeettiä, keskimääräisiä juoksuaikoja taikka hajauttamisen periaatteita.

Sijoitustoiminnassa noudatetaan myös seuraavia periaatteita:

- ~~Valuuttamääräiset sijoitukset: Tytäryhteisö ei ota tuottomielessä valuuttariskiä. Valuuttamääräinen sijoitus voidaan tehdä vain valuuttariskin kattamiseksi, jolloin tytäryhteisöllä on osoitettavissa sijoitusta vastaan valuuttamääräinen velka (esim. pääoma tai koronmaksu tai muu valuuttamääräinen velka mm. hankintojen yhteydessä).~~
- ~~Lyhytaikainen velka: Lyhytaikaista luottoa sen eri muodoissa voidaan, silloin kun se on toiminnallisesti perusteltua, käyttää, kun katetaan kassavirrassa olevaa lyhytaikaista alijäämää tai kun sijoituksia ei ole taloudellisesti mielekästä myydä tai purkaa kesken juoksuajan.~~
- ~~Johdannaisten käyttö: Johdannaisopimuksia voidaan tasehallinnan näkökulmasta käyttää olemassa olevien tai vahvistettujen suunnitelmien mukaisten kassavirtojen riskiprofiilin muuttamiseen tai niiden sisältämien korko- ja valuuttariskien poistamiseen. Kaupankäynti johdannaisopimuksilla ilman toiminnallista kassavirtaperustetta pelkän tuloksen tekemisen tarkoituksessa on kiellettyä. Johdannaisopimuksen käyttöön liitetään aina kirjallisesti määritellyt käytön perustelut ja tavoitteet.~~

Jos tytäryhteisöllä on varoja käytettävissä sijoitustoimintaan, tulee yhteisön hallituksen vahvistaa tytäryhteisössä noudatettavat sijoitustoiminnan periaatteet ja riskiprofiilit. Sijoitussalkulle voidaan tarvittaessa asettaa erilaisia lyhytaikaisia tavoitteita, jotka koskevat esim. kassavarojen kohdentamista, sijoitusten likviditeettiä, keskimääräisiä juoksuaikoja taikka hajauttamisen periaatteita.

5

Ottolainauksen periaatteet

Tytäryhteisö määrittelee itse ottolainaustarpeensa rahan käytön perusteella. Tytäryhteisön hallitus päättää lainanotosta. Lainanotosta on neuvoteltava talous- ja suunnittelukeskuksen kanssa. Merkittävään lainanottoon on haettava konserniohjeiden mukaisesti konsernijohdon ennakkosuostumus [kanta](#) Myös leasingrahoitusta voidaan käyttää investointien rahoittamiseen, silloin kun sen käyttö rahoitusmuotona on taloudellisesti perusteltu.

Ottolainaus tapahtuu kulloinkin vallitsevan korkotason mukaisesti. Ottolainauksen korkoperusteet määritellään ensisijaisesti luomalla mahdollisuuksien mukaan velkojen ja saamisten korkoperusteista keskenään tasapainoisia kokonaisuuksia ja toissijaisesti hajauttamalla ottolainauksen korkoperusteita. Ottolainauksen korkoperusteita harkittaessa otetaan uusien luottojen osal-

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinro	Y-tunnus
PL 20 00099 HELSINGIN KAUPUNKI talousjasuunnittelukeskus@hel.fi	Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/taske	+358 9 310 2505	+358 9 310 36204	800012-62637	0201256-6 Alv.nro FI02012566

14.11.2011

ta huomioon myös hankittavien varojen käyttötarkoitus. Jälleenrahoitusriskiä hallitaan taloussuunnittelun lisäksi hajauttamalla ottolainauksen lainaperiodeja ja välttämällä lainasalkkuun liittyvien jälleenrahoitustarpeiden liiallista keskittymistä yksittäiselle kalenterivuodelle tai muutoin liian lyhyelle aikavälille.

Ottolainauksen osalta otetaan ensisijaisesti huomioon taseriskien kokonaistilanne ja sen puitteissa noudatetaan mahdollisuuksien mukaan kohdentamisen periaatetta. Kokonaistilanteen ja rahan käytön perusteella vahvistetaan ottolainauksen määrään, juoksuaikaan, lyhennysohjelmaan, korkoperusteeseen, valuuttaan ja ennaaikaisen takaisinmaksuun liittyvät tarpeet. Toissijaisesti tytäryhteisö noudattaa hajauttamisen periaatetta. Ottolainaukseen liittyviä taseriskejä seurataan omana kokonaisuutenaan sekä saamisten (sijoitukset ja antolainaus) ja velkojen muodostaman kokonaisuuden yhteydessä.

Johdannaissopimuksia voidaan ottolainauksen yhteydessä käyttää, jos niiden avulla tytäryhteisö pystyy riskejä lisäämättä pienentämään ottolainauksen kustannuksia. Ne voivat olla tarpeen myös esim. korkoperusteiden hajauttamiseksi tai lainasalkun suojaamiseksi. Johdannaissopimuksen käyttöön liitetään aina kirjallisesti määritellyt käytön perustelut ja tavoitteet. Tytäryhteisön hallitus vahvistaa tarvittaessa johdannaissopimusten käyttöön liittyvät tarkemmat toimintaohjeet, tavoitteet, rajoitukset sekä raportoinnin. Johdannaissopimuksia voidaan käyttää lainasalkun suojaamiseen vain lainanoton yhteydessä taikka olemassa olevan lainasalkkuun liittyvien kassavirtojen riskiprofiilin muuttamiseen niiden sisältämiä korko- tai valuuttariskejä rajaamalla tai poistamalla. Mahdolliset suojaukset suunnitellaan yhteistyössä kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston kanssa.

Kaupankäynti johdannaissopimuksilla ilman toiminnallista kassavirtaperustetta pelkän tuloksen tekemisen tarkoituksessa on kiellettyä. Johdannaissopimuksen käyttöön liitetään aina kirjallisesti määritellyt käytön perustelut ja tavoitteet. Tytäryhteisön tai säätiön hallitus vahvistaa tarvittaessa johdannaissopimusten käyttöön liittyvät tarkemmat toimintaohjeet, tavoitteet, rajoitukset sekä raportoinnin.

6

Antolainaus ja takaukset

Antolainauksen tapahtumat kuuluvat osana kokonaisvaltaisen tasehallinnan ja taseriskien valvonnan piiriin.

Lainojen myöntäminen voi poikkeustapauksessa tulla kyseeseen, kun lainansaajana on tytäryhteisön omaan alakonserniin kuuluva yhteisö, taikka omaa toimintaa korvaavia tahi täydentäviä palveluja tuottava yksityinen tai kaupungin suorassa määräysvallassa toimiva yhteisö.

Lainan ehdoista päättää tytäryhtiössä yhtiökokous ja säätiössä hallitus. Myönnettävien lainojen lainaehtojen tulee olla markkinaehtoisia.

Takausten myöntämisestä päättää tytäryhteisössä yhtiökokous ja säätiössä hallitus.

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinro	Y-tunnus
PL 20 00099 HELSINGIN KAUPUNKI talousjasuunnittelukeskus@hel.fi	Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/taske	+358 9 310 2505	+358 9 310 36204	800012-62637	0201256-6 Alv.nro FI02012566

14.11.2011

Sekä lainojen myöntäminen ja takauksien tai muiden yhteisöä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen taikka näiden ehtojen muuttaminen edellyttää konsernijohdon ennakkosuostumuksen [kantaa](#).

7

Taseriskien tunnistaminen ja raportointi

Tytäryhteisön hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat yhdessä taseriskien hallinnasta.

Tytäryhteisön hallitus seuraa taseriskien riskiprofiilissa tapahtuneita muutoksia ja päättää mahdollisista tavoitteiden muutoksista. Hallitus vahvistaa tarvittaessa maksuvalmius-, rahoitus- ja korkoriskien hallintaan ja rajoittamiseen liittyvät hälytysrajat ja limiitit, jotka koskevat riskien määrää, aikatekijää ja tulosvaikutusta.

Tytäryhteisön hallitus päättää rahoitustoiminnan taseriskien seurantaan liittyvästä raportoinnista. Raportoinnista vastaa ~~tytäryhteisön~~ toimitusjohtaja. Raportointi kohdistuu pääosin ottolainauksen (sisältäen leasing-vastuut) ja sijoitustoiminnan taseriskeihin, joiden sisältöön voidaan ~~halutaessa vaikuttaa~~. Raportointi tapahtuu neljännesvuosittain. [määrätyin osin vaikuttaa](#).

Tytäryhteisöt, joiden taseen loppusumma on yli 50 miljoonaa euroa, ylläpitävät tasehallintamanuaalia [ohjeistusta](#), joka sisältää tasehallintaan liittyvät voimassa olevat ohjeet, toimintaperiaatteet ja tavoitteet sekä tuottaa hallitukselleen määräajoin ajankohtaiset tasehallinnan kannalta tarvittavat raportit ja riski- sekä tulosanalyysit.

Tytäryhteisöt raportoivat säännöllisesti taseriskeistään ja niissä tapahtuvista muutoksista konsernijohden mukaisesti ~~talous- ja suunnittelukeskukselle~~ [kaupunginkanslialle](#).

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	Tilinro	Y-tunnus
PL 20 00099 HELSINGIN KAUPUNKI talousjasuunnittelukeskus@hel.fi	Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/taske	+358 9 310 2505	+358 9 310 36204	800012-62637	0201256-6 Alv.nro FI02012566